

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Ткаченко М.О., к.е.н., проф. Мехович С.А.
Національний технічний університет «ХПІ»

Обрання курсу розвитку української економіки за інноваційною моделлю означає, що головним джерелом стійкого економічного зростання мають стати нові наукові знання, їх продукування, комерційне застосування та отриманий технологічний досвід. Але незважаючи на те, що на протязі двох десятиріч чинним законодавством було визначено засади розвитку національної інноваційної системи, фактично рівень інноваційної активності залишається низьким. І рішення цієї проблеми з кожним роком все гостріше стає перед державними діячами нашої держави, керівниками вітчизняних підприємств та вченими, що працюють у напрямку вдосконалення механізму інноваційного розвитку.

Отже, потребують вдосконалення та доопрацювання як концептуальні засади розвитку України за інноваційною моделлю, так і інструментарій управління потенціалом інноваційного розвитку промислових підприємств.

Потенціал інноваційного розвитку (ПІР) підприємства – це впорядкована система елементів, яка складається з ресурсного забезпечення (у тому числі резервного), компетентного забезпечення (існування зовнішніх можливостей та внутрішніх здібностей підприємства своєчасно реалізувати свій ПІР та постійно оптимізувати його структуру з метою отримання економічного та соціального ефекту) та системи взаємозв'язків між ними, які виникають в процесі здійснення інноваційної діяльності на підприємстві.

Процес функціонування ПІР складається з трьох послідовних етапів. Першим етапом є формування ПІР, тобто накопичення критичної маси необхідних ресурсів, другий етап – використання ПІР, метою якого є отримання економічного ефекту. В умовах суттєвого скорочення життєвого циклу інновацій, наступним етапом функціонування стає етап оптимізації, який полягає у вдосконаленні структури ПІР і приведенні її у відповідність вимогам внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства. Останній етап функціонування автоматично стає першим етапом для наступного циклу розвитку ПІР.

Як вже зазначалося раніше, найбільші труднощі, які сьогодні стають перед вітчизняними підприємствами, виникають саме на стратегічному рівні управління, адже на сьогоднішній день серед українських промислових підприємств не існує яскравих прикладів грамотно розробленої та ефективно реалізованої інноваційної стратегії.

Для організації процесу управління ПІР промислового підприємства необхідно чітко сформулювати ціль управління, оцінити реальне становище підприємства на ринку (слабкі та сильні сторони та можливості), розробити організаційну структуру, обрати методи управління та інше. Розробка організаційно-економічного механізму управління потенціалом інноваційного розвитку промислових підприємств (ОЕМУПІР) стає комплексним вирішенням цих завдань.

Головною метою управління ПІР промислового підприємства є підвищення його інноваційної активності. Аналізуючи інноваційну активність, дослідники відокремили декілька її параметрів, таких як якість інноваційної стратегії і інноваційної мети; рівень мобілізації інноваційного потенціалу; рівень залучених інвестицій; методи, культура, орієнтири, що використовуються під час проведення змін; відповідність реакції фірми характеру конкурентної стратегічної ситуації; швидкість проведення стратегічних інноваційних змін; обґрунтованість рівня інноваційної активності, що реалізується [1, с.100]. Таким чином, підсистеми ОЕМУПІР повинні включати інформацію, яка дасть змогу визначити реальний стан всіх цих параметрів.

ОЕМУПІР підприємства є складовою частиною загальногосподарського механізму, проте, він направлений на впровадження, освоєння і розвиток новітніх технологій. ОЕМУПІР передбачає сукупність організаційних форм, економічних методів і важелів зовнішнього й внутрішнього впливу на ПІР, які спрямовані на найбільш повну його реалізацію та розвиток з метою досягнення цілей та підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. Іншими словами, ОЕМУПІР – це сукупність взаємопов'язаних функціональних підсистем, що працюють на підприємстві в процесі здійснення інноваційної діяльності, враховують економічні інтереси всіх суб'єктів інноваційного процесу, визначають стосунки між підрозділами підприємства та стимулюють ефективну реалізацію ПІР

Для реалізації функцій ОЕМУПІР у процесі його функціонування як відкритої, динамічної, адаптивної системи, що саморегулюється, самоорганізується і саморозвивається, необхідна розробка критеріальної бази і відповідного інструментарію [2, с. 33]. Доцільно відмітити, що і критеріальна база, і інструментарій будуть відрізнятися на кожному етапі функціонування ПІР промислового підприємства.

1. Гунин В. И. и др. Управление инновациями: 17-модульная программа для менеджеров Г 93 «Управление развитием организации». Модуль 7. – М.: «ИНФРА-М», 1999. – 238 с
2. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми: ВТД „Університетська книга”; К.: Видавничий дім „Княгиня Ольга”, 2005. – 324 с.